

Tiesiskās vienlīdzības principa izpratne publiskajā iepirkumā iesniegta piedāvājuma trūkumu izvērtēšanā

Atslēgvārdi: vienlīdzīga attieksme, publiskais iepirkums, piedāvājums

1. Pasūtītāja darbībām publisko iepirkumu jomā jāatbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību principiem un jo īpaši brīvas preču aprites principam, brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kā arī no tiem izrietošajiem principiem, t.sk. vienlīdzīgai attieksmei un nediskriminācijai. Attiecīgi vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana pret piegādātājiem norādīta kā viens no iepirkumu principiem Direktīvā 2014/24/ES un viens no Publisko iepirkumu likuma (PIL) mērķiem, tieša norāde uz to iekļauta arī regulējumā par piedāvājuma precizēšanu. Tomēr vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana iepirkumā nav pašmērķis.

2. Izvērtējot vienlīdzīgas attieksmes principa saturu, secināms, ka tas ir plaši pazīstams koncepts visās tiesību nozarēs un uzskatāms par vispārējo tiesību principu. Apkopojot norādes par šī principa izpratni, secināms, ka: 1) pastāvēt vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem (salīdzināmiem) apstākļiem, jāpieņem vienādus lēmumus; 2) pastāvēt atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, jāpieņem atšķirīgus lēmumus; 3) ja vien nepastāv objektīvs un saprātīgs pamats/attaisnojums un likumīgs mērķis. Tātad, lai gūtu izpratni par šī principa piemērošanu piedāvājumu precizēšanas kontekstā, cita starpā jākonstatē, kādi kritēriji apstākļus padara par salīdzināmiem (lai nodalītu vienādus un atšķirīgus faktiskos un tiesiskos apstākļus) un kāds pamatojums būtu uzskatāms par objektīvu, lai attaisnotu vienlīdzīgas attieksmes nepiemērošanu. Piemēram, piedāvājumā iesniegtas informācijas kontekstā vienādā situācijā ir pretendenti, nevis piegādātāji vispār, jo jau ir iesniegts piedāvājums.

3. No Eiropas Savienības Tiesas (EST) prakses secināms, ka tās ieskatā:

3.1. Visiem pretendentiem jānodrošina vienādas iespējas, izstrādājot sava piedāvājuma noteikumus, visu konkurentu piedāvājumiem ir jābūt pakļautiem vienādiem nosacījumiem. Vienlīdzības principa ievērošana pieprasa, lai visi pretendenti atbilstu iepirkuma nosacījumiem, lai nodrošinātu objektīvu dažādu pretendentu iesniegto piedāvājumu salīdzinājumu;

3.2. Piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts, jo pastāvētu risks, ka gadījumā, ja piedāvājums beigās tiktu izvēlēts, varētu šķist, ka iestāde ar pretendentu ir risinājusi konfidenciālas sarunas, kaitējot pārējiem, un ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu;

3.3. Bet tam nav pretrunā, ka pasūtītājs aicina kādu pretendentu paskaidrot piedāvājumu vai izlabot tajā pieļautu acīmredzamu kļūdu pēc būtības, ievērojot šādus nosacījumus: 1) lūgums precizēt piedāvājumu var tikt izteikts tikai pēc tam, kad pasūtītājs ir iepazinies ar visiem piedāvājumiem; 2) tam ir jāattiecas uz visiem piedāvājuma punktiem, kas jāprecizē, 3) šis aicinājums tiek adresēts visiem pretendentiem, kas ir vienādā situācijā, 4) pret visiem pretendentiem attieksme ir vienlīdzīga un lojāla, 5) šis paskaidrojums vai labojums nevar tikt pielīdzināts jauna piedāvājuma iesniegšanai. Atsevišķā gadījumā arī norādīts, ka labojumi vai papildinājumi var attiekties tikai uz datiem, kuru agrākais datums var tikt objektīvi pārbaudīts. Šie nosacījumi tieši nav iekļauti Direktīvas 2014/24/ES 56.pantā, kurā regulēta iespēja iesniegt, papildināt, precizēt vai pabeigt nepilnīgo, kļūdaino vai trūkstošo informāciju vai dokumentāciju;

3.4. Vienlīdzīgas attieksmes konkrēta un specifiska izpausme ir pārskatāmības pienākums. Tā mērķis cita starpā ir kontrolēt iepirkuma procedūru objektivitāti, kā arī izvairīties no pasūtītāja favorītisma un patvaļas riska, lai pretendentiem būtu vienādas iespējas iesniegt piedāvājumu. Šis pienākums nozīmē, ka visiem konkursa procedūras nosacījumiem un kārtībai paziņojumā par līgumu vai specifikācijās ir jābūt formulētiem skaidri, precīzi un nepārprotami. Piemēram, ja nosacījums, dēļ kura izslēdz pretendentu, izriet tikai no konkrētās valsts judikatūras interpretācijas, EST ieskatā tas būtu objektīvs iemesls, lai ļautu pretendentam labot piedāvājumu. Tāpat, iespējams, attaisnojums piedāvājuma labošanai varētu būt paša pasūtītāja kļūda.

Tomēr EST arī uzsvērusi, ka lūgums precizēt piedāvājumu nevar kompensēt to, ka nav dokumenta vai informācijas, kuru iesniegšana bija prasīta iepirkuma dokumentos (paredzot izslēgšanu), jo pasūtītājam ir stingri jāievēro paša izvirzītie kritēriji. Autores ieskatā atsevišķi izvērtējams, kā tieši tiek īstenota pārskatāmība saistībā ar pasūtītāja saziņu ar pretendentiem.

4. Kā gadījumi, kad piedāvājuma precizēšana nav atļauta, minami, piemēram, pretendenta vēlākas norādes par to, kurā iepirkuma daļā tā pieredze uzskatāma par pieņemamu. Arī atsaukšanās uz piedāvājumā nenorādītas trešās personas pieredzi tiek uzskatīta par būtisku piedāvājuma aspektu. Kā norāda ģenerālvokāts, pretendentam lēmums atsaukties uz sava paša vai trešās personas pieredzi ir jāpieņem konkrētā brīdī, pamatojoties uz informāciju, kas ir tā rīcībā tajā brīdī. Otrās iespējas sniegšana pieņemt šo lēmumu pēc tam, kad jau ir pagājis laiks, noteikti varētu pretendentam sniegt priekšrocības, kas būtu pretrunā nosacījumam par vienlīdzīgu attieksmi. Autore secina, ka šis aspekts tomēr ir izvērtējams papildus, jo šobrīd PIL ir paredzēta iespēja nomainīt personas, uz kuru iespējam pretendents balstās, ja uz tām attiecināmi izslēgšanas nosacījumi.

5. Analizējot PIL 41.pantu secināms, ka lai arī piedāvājumā norādītās informācijas precizēšana regulēta gan šī panta sestajā daļā, kas praksē attiecināta uz pretendenta kvalifikāciju, gan astotajā daļā (par tehnisko un finanšu piedāvājumu), tomēr tikai sestajā daļā iekļauta norāde uz vienlīdzīgu attieksmi. Autorei nav skaidrojuma šādai formulējuma atšķirībai, tāpēc būtu izvērtējama iespēja precizēt regulējumu.